

Чи долучаєтеся ви до Андріївських забав?

У грудні розпочинається цикл традиційних народних свят, що здебільшого збігаються з християнськими. На 13 грудня припадає День святого Андрія Первозваного, який проповідував християнство в Царгороді, на бережжях Чорного моря та в околицях Києва.

У дохристиянські часи цього дня святкували Калиту. Це парубоче свято (дівоче було за кілька днів до того — 7 грудня, на святої Катерини). На таких молодіжних гуляннях юнаки і дівчата шукали собі пару для майбутнього подружнього життя. Здавна вважали, що в ніч на Андрія хлопці мають найбільші права — це єдина ніч у році, коли люди вибачають парубкам їхні жартівливі бешкети. Дівчата традиційно пекли калиту — великий корж із білого борошна, що символізує сонце. Це свято багате звичаями та обрядами, які до сьогодні частково втрачені.

Очевидно, кожне покоління студентів має свої пріоритети, своє розуміння проведення дозвілля, адже, як виявилось, не всі наші респонденти долучаються до святкувань на Андрія, до забав, які організують громадські організації чи капелани. Звісно, ніхто не закликає їх вдаватися до вожнів, які засуджує Церква, тим паче — вірити в них. Однак чого б не звести все це до звичайнісіньких розваг, під час яких хлопці і дівчата можуть ближче познайомитися, пізнати одні одних?

Народні традиції — це великий пласт культури, з якого можемо почерпнути чимало цінного для змістовного проведення часу. Це також беззаперечна альтернатива таким популярним на сьогодні зустрічам на пиві, дискотекам із сигарками чи багатогодинному просиджуванню в інтернеті.

Христина Косенко, студентка другого курсу Інституту комп'ютерних наук та інформаційних технологій Львівської політехніки:

„Цього року піду вперше“

Досі я не була на Андріївських забавах, однак цього року обов'язково піду, вже навіть отримала запрошення від одних організаторів. Мені загалом цікаві народні традиції. Влітку я вже брала участь у Купальських забавах.

Ярослав Карвацький, студент третього курсу Інституту архітектури Львівської політехніки:

„Ні, бо вважаю це дитячими витівками“

По-перше, у моїй родині чи серед знайомих немає людей на ім'я Андрій. Тому святкувати не доводиться. Щодо забав чи вечорниць, які молодь проводить напередодні свята, то я ніколи ними не цікавився і не цікавлюся тепер. Вважаю, що забави — це для дітей. Їх я не сприймаю серйозно і не вважаю за потрібне витратити на них час.

Ірина Шевчук, студентка шостого курсу Інституту будівництва та інженерії доквілля Львівської політехніки:

„Цікаві забави проводить СКУМ“

Ще коли була школяркою, то в моєму селі на Тернопільщині молодь цікаво влаштовувала такі святкування. Під час навчання в Політехніці мені запам'яталися вечорниці, які проводили капелани. І якщо вони будуть тепер, то обов'язково піду на них. Подібні заходи, що ґрунтуються на народних традиціях, треба проводити частіше.

Маркіян Федиця, студент п'ятого курсу Інституту архітектури Львівської політехніки:

„Тепер мені бракує на це часу“

Так, це дуже цікаво. Свого часу я охоче брав участь в Андріївських вечорницях. Пригадую, як їх проводили в школі... Однак тепер, на жаль, мені бракує на це часу. Ось незабаром закінчу навчання — і, сподіваюся, встигатиму на такі народні забави. Підтримувати українські традиції — дуже важливо.

Ольга Опейда, студентка третього курсу Інституту економіки і менеджменту Львівської політехніки:

„Була учасницею, а тепер організовуватиму“

Цього року я буду серед організаторів таких вечорниць у своєму інституті, адже працюю у студентському профб'юрі. У подібних заходах я вже брала участь, однак тепер буду їхнім організатором. Вважаю, що вечорниці на Андрія — дуже цікава народна традиція, яку треба підтримувати.

Опитувала та міркувала Ірина МАРТИН

з перших уст

Інновація — це і процес, і результат, і продукт

Світлина Тетяни Пасович

На черговій Вченій раді Львівської політехніки керівники університету та навчально-наукових інститутів, науковці обговорили актуальну в сучасній науці тему інновацій.

Проректор з наукової роботи Львівської політехніки Зорян Піх виступив із доповіддю „Про взаємодію Львівської політехніки, установ НАН України, місцевих органів виконавчої влади та промислових підприємств Західного регіону у сфері інноваційної діяльності“.

Зорян Григорович нагадав, що не слід забувати: інновація — це і процес, і результат, і продукт. Зацитувавши голову Держкомінформнауки Володимира Семиноженка, котрий сказав, що чи найбільшою мірою розвиток української економіки за інноваційним сценарієм гальмує відсутність цілісної і завершеної інноваційної системи, проректор проаналізував готовність України до втілення інноваційної політики — на рівні держави, області, міста, адже „для створення інноваційної продукції й реалізації всіх стадій інноваційного процесу має бути запит суспільства на інноваційну продукцію, об’єктивні передумови, підтримка бізнесу, законодавство, впорядкована система наукових установ і тематик наукових досліджень як фундаментальних, так і прикладних“.

Доповідач розповів також про готовність Львівської

політехніки до інноваційного процесу, наголосив на необхідності створення технологічної карти університету (це портфель технологій, потенційно придатних до трансферу), запропонував схему, котра передбачає замість лінійного шляху втілення наукових ідей (науковець — компанія-споживач наукової ідеї — прибуток), при якому основний зарібок отримує компанія, університету ж і науковцю дістається лише певний зиск за ліцензією, замкнений цикл. Суть пропозиції полягає в тому, що університет, котрий навчає фахівців, а ті своєю чергою продукують ідеї, сам втілює ці ідеї в життя (чи в продукт) через Spin-Off Company (венчурні компанії), співвласниками яких є університет. Така схема дає можливість університету й науковцям отримувати кошти за власні винаходи та наукові розробки.

Зорян Григорович наголошує: не треба кожному

вишу будувати свою інноваційну систему в повному циклі, треба спільно створювати інноваційну систему регіону. Саме це дасть можливість оперативніше втілювати в життя наукові ідеї та одержувати з цього матеріальний зиск.

— В обласній адміністрації, в міській раді часто відбуваються наради, круглі столи, куди запрошують науковців, бізнесменів, владу. Здається, що от зараз буде ухвалено рішення і розкрутиться процес втілення інноваційних рішень. Та бізнесмени мислять своїми категоріями, фінансисти бояться брати участь в інноваційних проєктах, бо венчурні компанії — це зона ризику. Відповідно ніколи всі сторони не можуть скласти тетраєдр — пазл взаємодії, де перекриваються інтереси всіх сторін. Ми повинні його скласти, — підсумував Зорян Піх.

Тетяна ПАСОВИЧ

добрі новини

Премії від Президента

Віктор Янукович підписав указ „Про присудження щорічних премій Президента України для молодих вчених 2010 року“ на підставі подання Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки.

Серед премійованих — молоді науковці Львівської політехніки: Ігор Тарнавчик — кандидат хімічних наук, науковий співробітник (за цикл праць „Конструювання гідрогелів, прищеплених до пероксидованої полімерної поверхні, для біомедичних застосувань“); Максим Давидов — кандидат технічних наук, старший викладач, Олександр Лозицький — аспірант (за спільну роботу з учителем вищої категорії навчально-виховного комплексу „Школа-гімназія „Сихівська“ Оксаною Пасічником „Комплекс комп’ютерних інформаційних технологій підтримки інклюзивного навчання дітей з особливими потребами“).

Т. П.

готуємося до зимового балу

Танцюють усі політехніки!

Львівська політехніка відроджує добрі традиції: 15 січня в актовій залі головного корпусу відбудеться Зимовий бал. Ідея проведення балу належить Асоціації випускників-політехніків, організаторами заходу, окрім неї, стануть також Політехніка (ректор Юрій Бобало — голова організаційного комітету) і Народний дім „Просвіта“.

Програма балу охоплюватиме вітання з гостями, перший танець танцюристів-початківців (переважно це полонез), розіграш лотереї, добродичний аукціон (кошти будуть перераховані на соціальну стипендію студентам), нагородження благодійників, які фінансово долучились до підтримки статутних цілей Асоціації випускників. І, безперечно, буде багато танців, зокрема, на завершення балу — віденський вальс.

Не забуваймо заздалегідь подбати про довге вечірнє плаття для жінок і

смокінг чи фрак, у крайньому разі — костюм темного кольору з метеликом для чоловіків.

Для тих, хто не вміє танцювати, але не хоче стояти під час балу в куточку зали, нагадуємо: Народний дім „Просвіта“ оголосив набір викладачів та працівників Львівської політехніки в школу з навчання бальних танців.

Пояснювати танець найкраще за допомогою самого танцю, що й робить Ірена Бусь — президент Української ради танцю, суддя міжнародної категорії.

Перше заняття відбулося вісімнадцятого листопада і зібрало близько двадцяти охочих. Але майже всі учасники школи, на жаль, представники слабкої статі. З чотирьох чоловіків, які прийшли на перше заняття, залишилося тільки двоє відважних. Чоловіки, будьте сміливіші, приходьте на репетиції! Наразі найскладніша танцювальна фігура — квадрат.

Наталія ЯЦЕНКО

наукові зустрічі

Фізики і філософи шукають відповіді
на актуальні питання

Відбулося перше засідання дискусійного клубу Українського фізичного товариства — „Філософські проблеми науки і техніки“.

На зустрічі, яку означили як „Розвиток технічної цивілізації“, зокрема, йшлося про взаємозв'язок технічного і суспільного прогресу, про позитиви і негативи науково-технічного розвитку, про розумність, корисність та безперечну необхідність можливих технічних проєктів, а також про модель розвитку техніки з погляду економічної вигоди.

Як розповів голова фізичного товариства Львівської політехніки, професор кафедри інженерного мате-

ріялознавства та прикладної фізики Богдан Лукіянець, на перший погляд, може виникнути запитання: „Чому фізик переймається проблемами філософії?“ З одного боку, фізика — точна

наука, а філософія — гуманітарна. Зрештою, кожна наука має свою функцію, наприклад, математика, фізика, хімія чи філологія. Однак, на думку Богдана Антоновича, об'єднати їх може філософія, адже вона розглядає розуміння спільності. І кожному фахівцеві дуже важливо бути не лише вузьким спеціалістом, а й аналізувати життя, що нас оточує, потреби суспільства тощо. Філософія допомагає глибоко осмислювати наукову чи господарську діяльність.

На першому засіданні зібралися близько двадцяти осіб. Багато розмов точилося на тему енергетики, розвитку техніки, позитивні

і негативні впливи на людину технічного прогресу. Активність у дискусії виявили філософи, фізики, залізничники. Студенти ж наразі були лише слухачами.

— Я нікого спеціально не просив прийти, так би мовити, для кількості. Вважаю, що не так важливо, скільки осіб збирається, головне, аби вони переймалися певними проблемами, — наголошує професор Лукіянець.

Засідання дискусійного клубу відбуватиметься щоквартально. Учасники дійшли висновку, що проблеми цікаві, тому їхнє обговорення треба скеровувати до вузної тематики.

Ірина МАРТИН

Антоні Попель та Львівська
архітектурно-художня школа

Відбулася наукова конференція „Антоні Попель та Львівська архітектурно-художня школа зламу XIX — XX ст.“, приурочена 100-річчю смерті професора.

Її організували викладачі та студенти Інституту архітектури та двох кафедр — дизайну та основ архітектури і реставрації та реконструкції архітектурних комплексів. До заходу долучилися представники Академії мистецтв, мистецтвознавці, скульптори, архітектори, історики. На конференції йшлося про роль Львівської політехніки у формуванні архітектурно-художнього середовища Львова.

Антоні Попель — уродженець Польщі, випускник Краківської школи образотворчих мистецтв та Віденської академії мистецтв — багато спричинився до львівської архітектури, викладав малюнок та скульптуру у Львівській політехніці. У Львові він мав студію, де передавав свій досвід учням.

А. Попель входив до когорти провідних львівських скульпторів кінця XIX — початку XX ст., працював у жанрах меморіальної, монументальної, портретної, релігійної пластики. Співпрацював як з архітекторами, так і з іншими скульпторами. За понад 20-літнє проживання у Львові мистець створив багато скульптур, більшість із яких вціліли дотепер. Його руці належать алегоричні скульптури готелю „Жорж“, оздоблення Великого міського театру (теперішня опера), Головного залізничного двірця, колишнього Промислового музею, колишнього Палацу справедливості для Вищого Галицького суду. Як монументаліст виконав пам'ятник А. Міцкевичу. Він творив і скульптурні портрети, про що свідчать каталоги мистецьких виставок, публікації в періодиці, інвентарні матеріали музеїв, зокрема, Львівської галереї мистецтв.

1902 року А. Попель за проєктом архітектора В. Годовського збудував для себе вілу на вул. Горбачевського, 8, яку перебудували в 1930 роках. Згодом тут встановлять меморіальну таблицю.

Під час конференції працювала фотовиставка робіт відомого скульптора, а на другому пленарному засіданні, у колишньому Палаці справедливості (тепер — навчальний корпус № 19 Політехніки), викладачі кафедри реставрації та реконструкції архітектурних комплексів провели оглядову екскурсію інтер'єром будівлі, в якому є твори Попеля. На Личаківському цвинтарі, де похований А. Попель, відбулася панахида.

Ірина МАРТИН

кафедра

Від синтезу — до технології

Історія цієї кафедри пов'язана з іменем професора Дмитра Толопка. Коли йому — одному з керівників першої проблемної лабораторії нових матеріалів — успішно вдалося організувати підготовку фахівців із нової спеціальності „Технологія основного органічного та нафтохімічного синтезу і синтетичного каучуку“, це стало підставою заснувати 1965 року кафедру технології основного органічного та нафтохімічного синтезу (ТОНС). У 1996 році кафедру ТОНС перейменували на кафедру технології органічних продуктів (ТОП). Тепер тут навчають студентів за двома спеціальностями: „Хімічна технологія органічних речовин“ і „Технологія бродильних виробництв і виноробства“.

Активні студенти і викладачі

— Серед студентів є чимало обдарованих, — наголошує заступник завідувача кафедри технології органічних продуктів Богдан Дзіняк, — тому вже від самого початку багатьох із них ми залучаємо до наукової роботи, до участі в олімпіадах і студентських наукових конференціях. Торік студентка Юлія Качалаба стала призеркою республіканської олімпіади зі спеціальності. А Роман Тарас нещодавно отримав нагороду за найкращу доповідь на Міжнародній студентській науковій конференції в Санкт-Петербурзі, був учасником студентської наукової конференції в Німеччині. Цьогорічний випускник кафедри Максим Москвін отримав грант Королівства Великобританії на стажування у цій державі.

Зрештою, успішні студенти часто після навчання обирають аспірантуру. А після її закінчення багато хто залишається працювати на кафедрі. Більшість теперішніх викладачів кафедри ТОП — її випускники. Тут навчався і теперішній завідувач Зорян Піх, директор Інституту хімії та хімічних технологій Йосип Ятчишин, завідувачі інших кафедр університету — Михайло Братичак, Володимир Стар-

чевський, Михайло Никипанчук, Юрій Кіт. Серед випускників кафедри — і відомі політики. Наприклад, депутати Верховної Ради — Зеновій Шкутяк і Роман Сушко, депутат Львівської міськради Сергій Башук. А наймолодшим депутатом міськради попередньої каденції був студент Іван Кардаш.

Серед випускників кафедри — член-кореспондент НАН України Степан Кучмій, а також 18 докторів наук, понад 120 кандидатів наук, десятки директорів, головних інженерів та головних технологів заводів і виробництв, начальників управлінь, лабораторій та відділів.

На ниві науки

Про наукову школу кафедри знають не тільки в Україні, а й в Європі та США. Працівники кафедри беруть активну участь у міжнародних науково-технічних програмах, конференціях та симпозіумах. Скажімо, у конференції зі звукохімії, яка відбулася в травні-червні в Греції, взяли участь доцентки Лілія Шевчук та Ірина Никулишин. У липні в Польщі відбулася XVII Міжнародна конференція з гомогенного каталізу, учасниками якої були професор Віктор Реутський та доцент Юрій Мельник. А в листопаді цього року на I Міжнародній конференції

Світлина Ірини Мартин

молодих учених „Хімія та хімічні технології-2010“ взяли участь практично всі науковці. Нещодавно старший науковий співробітник кафедри ТОП Володимир Івасів отримав стипендію Кабміну для молодих учених, а науковий співробітник Ганна Рипка виграла грант на стажування в Польщі.

За час існування кафедри дев'ятеро осіб виконали і захистили докторські, а понад сімдесят — кандидатські дисертації. Наукові дослідження тут проводять за напрямками: теоретичні основи створення високоефективних ініціюючих і каталітичних систем та процесів селективних перетворень органічних сполук для одержання мономерів і полімерів; розробка науково-теоретичних основ інтенсифікації біотехнологічних процесів бродильних виробництв та способів раціонального використання побічних продуктів харчових технологій.

Серед основних наукових здобутків — створення установок синтезу кротонової кислоти на Львівському заводі „Реактив“; упровадження на ВАТ „Оріяна“ технології виробництва нафтополімерних смол; упровадження на ВАТ „Рівнеазот“ бінарної каталітич-

ної системи для процесу окислення циклогексану; створення лабораторної установки одержання бардяного фільтрату тощо.

У поєднанні з практикою

Щодо проведення практичних занять, то кафедра має шість обладнаних лабораторій. Позаяк на багатьох підприємствах хімічної та харчової промисловости працюють випускники кафедри, то студенти без проблем потрапляють туди на практику. Здебільшого йдеться про „Карпатнафтохім“ і „Лукор“ Калуша, „Рівнеазот“ Рівного, „Галичфарм“, „Світло“, „Галку“, пивоварню та лікєро-горілочний завод Львова. Щороку за спеціальністю „Хімічна технологія органічних речовин“ кафедра випускає 15 магістрів та спеціалістів, а за спеціальністю „Технологія бродильних виробництв і виноробства“ — 25 — 30. Щодо працевлаштування, то Богдан Дзіняк наголошує на тому, що сьогодні легше знайти місце праці за харчовим, а не за хімічним напрямом. Це зумовлено становищем, в якому опинилася сучасна хімічна промисловість.

Ірина МАРТИН

з історії науки і техніки

Віднедавна у Львові відкрився новий туристичний маршрут — „Історія телефонії“. Ми дізналися, що першими власниками телефонів були 8 львівських адвокатів, 7 лікарів та 16 приватних осіб

Львівські чиновники прослуховували розмови своїх дружин

На пропозицію оператора мобільного зв'язку компанії „МТС Україна“ науковий працівник Центру міської історії Центрально-Східної Європи Ірина Котлобулатова дослідила невивчену досі тему. „Багато технічних новин на теренах України вперше появилися саме у Львові: трамвай, газові лампи, їх історія описана в дослідницьких роботах, — розповіла Ірина Котлобулатова. — На жаль, поки що ніхто ґрунтовно не дослідив, як розвивалася у Львові телефонія. Сподіваюся, що наше дослідження стане першою ластівкою та зацікавить не тільки мешканців нашого міста, але й наукові кола. Телефонний зв'язок у Львові пройшов справді стрімку й дивовижну еволюцію, достойну дослідження“. Її асистентка Марічка Погорілко, студентка УКУ, та Галина Шостак, магістр історії Києво-Могилянської академії, провели журналістів місцями та об'єктами, пов'язаними з розвитком зв'язку у Львові.

Головні об'єкти телефонії у Львові на момент її заснування були розташовані компактно в центральній частині міста. Більшість будівель, де містилися пункти зв'язку, зараз мають цілком інше призначення. Але починаємо від будинку на Валувій, де й дотепер міститься поштове відділення (тут були встановлені перші мовниці — прототип переговорного пункту). Поряд вулиця Галицька, котра має символічне значення для початку розвитку зв'язку, адже саме тут до 18 століття знаходилася Галицька брама — один із головних в'їздів до Львова, тобто через цей шлях до Львова надходили головні новини.

Перша в історії людства пробна телефонна розмова відбулася 10 березня 1876 р. — 12-метровий провід телефонічно з'єднав квартиру професора Бостонського університету, винахідника Александра Белла з його лабораторією. До Львова телефонний зв'язок прийшов досить скоро. Єдності в датуванні появи першої у Львові телефонної компанії досі немає — фігурують дати від 1881 до 1885 року. В липні 1882 р. приватна компанія заснувала у Львові підприємство з надання послуг телефонії, встановлено перші телефонні апарати, а в 1883 р. постала перша у Львові (і в Україні)

міська телефонна мережа. Магістрат затвердив програму розвитку телефонії у місті. Вона передбачала встановлення телефонного зв'язку міських служб із Ратушею та Головною пожежною охороною, в лікарнях, театрах та газетах.

Наприкінці 1884 р. компанія почала динамічно розвиватися, а вже наступного року відбулося 42466 телефонних розмов. Федеральне бюро телефонів розташувалося у споруді театру Скарбека (тепер Національний академічний драматичний театр ім. М. Заньковецької) на пл. Голуховських (тепер пл. Торгова), вхід до якої провадив через бічну браму № 4.

8 грудня 1885 р. популярна „Gazeta Lwowska“ надрукувала список перших 88 абонентів Телефонічного товариства. Серед них були 7 основних адміністративних установ (суди, прокуратура, поліція, крайовий відділ), 3 установи культури, 2 пожежної охорони, 2 лікарні, 6 банків, 2 контори, 6 торгових домів, 5 фабрик, 3 готелі, редакції газет „Dziennik Polski“, „Gazeta Narodowa“, „Gazeta Lwowska“, 3 телефонних номери належали залізниці. Першими власниками телефонів були 8 львівських адвокатів, 7 лікарів та 16 приватних осіб.

Екскурсію тестувала Тетяна ПАСОВИЧ

Закінчення у наступному числі.

обговорення

Про кодекси чести викладача і студента

Вчислі 34 „Аудиторії“ (11 — 17 листопада 2010) ми запросили наших читачів до обговорення Кодексів чести викладача та студента, запропонованих професором Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького Михайлом Чепигою. Першим на нашу пропозицію відгукнувся доцент кафедри РЕПС Інституту телекомунікацій, радіоелектроніки та електронної техніки Леонід Сніцарук. Пропонуємо його думки.

Кожна серйозна справа завжди має два боки: як кожна медаль, позитив і негатив. Про Кодекс чести можна було

бі не говорити, якби дійсно не була така катастрофічна ситуація, а головне — негативні тенденції. Я маю на увазі освіту і мораль, які між собою дуже пов'язані. Є Біблія, є заповіді Божі. Якби ми жили за ними, дотримувались їх, то не треба було б тих кодексів. Водночас в СРСР був кодекс будівника комунізму, теж дуже гарний, ідея ніби приваблива, але який результат? Боюся, що й ці кодекси дадуть якщо не нульовий результат, то дуже близький до нуля.

Тим не менше, дуже великим позитивом я вважаю те, що на це звернули увагу, що про це говоримо і намагаємося хоч щось робити.

Якщо розглядати конкретно, то автор трохи недопрацював. Є пункти, які повторюються, наприклад у Кодексі чести студента п. 2 і п. 41, а п. 33 взагалі зайвий.

З правової точки зору невідомо, чи цей кодекс має право на існування. Скажімо, на яких підставах можна покарати студента? Крім цього, що робити, якщо хтось не підпише той кодекс? Треба, щоб ще юристи сказали своє вагоме слово. А вже після того ті Кодекси можна відшліфувати.

Записала Тетяна ПАСОВИЧ

родом з політехніки

ЗОлегом Заліщуком, начальником Управління містобудування та архітектури Тернопільської обласної держадміністрації, Заслуженим архітектором України, лауреатом Державної премії у галузі архітектури, членом Національної спілки архітекторів України ми зустрілися під час його приїзду до Львівської політехніки на зібрання правління Асоціації випускників університету

Найкращий архітектурний проєкт ще попереду...

Колеги про Заліщука

Зустрітися з Олегом Заліщуком мені порадив заступник голови правління Асоціації випускників, завідувач кафедри загальної хімії ІХХТ Володимир Старчевський.

— Вперше ми познайомилися з Олегом Юрійовичем у 1997 році, коли їздили від Товариства святої Софії до Риму. Запам'яталося, що він завжди поводився дуже інтелегентно, виважено, і ми навіть не здогадувалися, що він є головним архітектором Тернопільської області, — згадує Володимир Людвинович. — Якось ми завели розмову про нього зі світлої пам'яті доктором архітектури Андрієм Рудницьким. Професор розповідав тоді про проєкт, над яким працювали львівські архітектори у селі Заздрість, де народився блаженніший митрополит Йосип Сліпий. Тоді було чимало проблем щодо землі, на якій хотіли звести комплекс, і Олег Заліщук допоміг вирішити всі проблеми. До речі, робив це від щирого серця, ніде не афішуючи своїх заслуг. Олег Юрійович узагалі дуже скромна людина. Про те, що, окрім Івана Зозулі, в нашу асоціацію входить ще один лауреат Державної премії, я довідався зовсім випадково.

— Олег Заліщук — прекрасна людина, енергійний, дуже щирий у спілкуванні і поведженні, — каже заступник директора ІАРХ Львівської політехніки Ярослав Ракочий. — Він, наче магніт, притягує до себе молодих талановитих архітекторів, з якими творить нове обличчя Тернополя і навколишніх містечок. Він дуже добре знає свою область, її проблеми і поступово вирішує їх. Його частка є й у реставрації центральної частини Бучача, у відбудові тамтешнього монастиря василіян. Попри видиму м'якість характеру Олег Юрійович дуже вимогливий як до себе, так і до тих, з ким працює. Сказав би (коли йдеться про роботу), що він не щадить себе. Він — один із небагатьох, кого можна назвати справжнім меценатом. Не забуває і про рідний інститут.

Архітектура в його житті

Не думалося колись Олегові, який щойно прийшов з армії і випадково знайшов собі тимчасове пристанище в одній із проєктних організацій, що затримається в цьому середовищі надовго. Однак доля розпорядилася так, що архітектура стала змістом його життя. Нині він не уявляє себе поза нею.

Закінчивши в 1977 році архітектурний факультет Львівської політехніки, молодий архітектор мав добрий вишкіл у різних проєктних організаціях Тернополя. На його творчому рахунку — низка житлових й адміністративних будинків, проєкти забудови мікрорайонів міста й області, участь у всьому, що пов'язане з архітектурою і містобудуванням області. Він є співавтором гідропарку у Тернополі і Зарваницького комплексу (за його втілення став лауреатом Державної премії у галузі архітектури). Автор проєкту й побудови в Бучачі катедрального греко-католицького собору.

Сам про себе

— Багато часу у мене забирає адміністративна робота, не дає спокою ні вдень, ні вночі, — каже Олег Заліщук. — Робота поглинає весь мій час і часто не лише світловий день. Не кажу вже про суботи і неділі. А ще ж магнітом притягує творча робота, адже справжній архітектор творить повсякчас. Вже чимало моїх проєктів втілено у

збудовах, гадаю, що прикрашають населені пункти, однак, здається, мій найкращий задум іще попереду.

— І що це має бути, якщо не секрет?

— Робота — лише у проєкті і говорити про неї не хочу: задумане вимагає великих коштів. Є задумки і щодо поліпшення Зарваницького комплексу, на території якого, мабуть, буде побудовано ще не одну культурову споруду. Залучивши молодих тернопільських архітекторів, неподалік неї побудували цікаву купель, зробили благоустрій всієї території. Плануємо збудувати ще туристично-готельний та спортивно-оздоровчий комплекси, зробити зручні під'їзди і об'їзди, тобто, працюємо й надалі над розбудовою об'єкта. Коли ми розпочинали роботу над Зарваницьким комплексом (керівник авторського колективу — архітектор Михайло Нетриб'як), то аж ніяк не сподівалися на такий успіх і що він матиме таку популярність серед прочан, як, до прикладу, Люрд. Це вже наша українська мекка, включена Ватиканом до 20 всесвітньовідомих паломницьких місць католицької церкви, і вона має мати належний вигляд.

Джерела натхнення

Олег Заліщук в дитинстві любив змальовувати все, що траплялося на шляху. У дорослому віці це дитяче захоплення переросло у хобі. Робота над малюнком знімає втому і стрес, заспокоює, приносить насолоду, додає сил для повсякденної адміністративної роботи і творчих уподобань...

Та найбільшим джерелом натхнення і радості є домашнє вогнище, родина. Навіть при надзвичайно великій завантаженості він знаходить час для сім'ї, багато подорожує з нею по світу. Для Олега Заліщука сім'я і Україна — поняття нероздільні.

Він щиро радіє, що нині на кафедрі архітектурного проєктування навчається його внук. Свого часу її закінчував сам, а також його донька і зять — нині успішні архітектори.

Катерина ГРЕЧИН

неювілейна розмова

Напередодні ювілею письменниці, філолога-славіста, громадської діячки, політв'язня радянських таборів (дев'ять років у неволі — за статтею „антирадянська агітація і пропаганда“), учасниці руху за національне й релігійне відродження, депутата Верховної Ради України першого демократичного скликання, Героїні світу (США) і кавалера орденів Княгині Ольги III (2000) і II ступенів (2005) Ірини Калинець розмовляємо з нею про те, як минуле впливає на сьогодні

Ірина Калинець про неவிпадкову відсутність досконалости

„...Першорядна поетка. До того ж — блискучий публіцист. Есеїст. Прозаїк. Педагог. Науковець із цілком свіжим поглядом на українську й світову історію. Деколи, може, занадто експресивна, — вона драгує міщухів, яким хотілося б звичного загумінку, сонного затишку. Але такою вже вона є —

гострою, рішучою, безкомпромісною. Інколи навіть нагадує троянську пророкицю Кассандру. Але хто коли в Україні прислуховувався до мудрих застережень?“ — так у передмові до книжки „Попід золоті ворота (шість елегій про родину Калинців)“ пише Петро Шкраб'юк про Ірину Калинець.

70 років — а саме стільки 6 грудня виповнилося Ірині Онуфріївні — це ціла епоха, яка для молодого покоління є історією. Для покоління ж Ірини Калинець — це спогади, на які завжди накладається тень смутку: війна, бомбосховища, шепіт дорослих про розстріляних людей, вивози на Сибір, „колективізаційне“ пограбування селянських родин... У Львові ж, згадує ювілянтка, енкаведисти шукали собі гарних помешкань, навіть

у робітничих кварта-лах — наявність таких осель, обов'язково з усіма вигодами (ванна, туалет), була основним мотивом для вивозу або й фізичного знищення цілої сім'ї. У двокімнатному помешканні батьків Ірини Калинець цих вигод не було — це й врятувало сім'ю від вивезення на відміну

від багатьох її однокласників, майже половина з яких у другий клас вже не прийшла...

Ірина Онуфріївна згадує факт за фактом, і хоча вони вже не є таємницею, все ж у розмові набувають особливої гостроти і, зрештою, допомагають збагнути, чому такою потужною хвилею ринуло українське відродження наприкінці 1980-х років, коли молоде „Товариство Лева“, „діти війни і більшовицько-гебістської окупації“ відновили і рідзв'яні колядки та вертепи, і велич Великодня з писанками і гагілками, а потім — за безпосередньої участі Ірини Калинець — і свято св. Миколая, яке нині відзначається у селі України.

— Допоки живі наші віковічні традиції (а вони не переривалися навіть

у найлютіші часи) — жива Україна, — каже Ірина Онуфріївна. — Традиції — це цілюще джерело порозуміння і миру між людьми. У жіночому політичному таборі в Мордовії у 1970-ті роки, крім нас, українок (а це Дарія Гусяк, Марія Пальчак, Оксана Попович, Ірина Сенік, Стефанія Шабатура, Ніна Строката, Надія Світлична) перебували Сільва Залмансон (з Латвії, нині в Ізраїлі), Нійоле Садунайте (Литва), Галина Силивончик (Білорусь), Наташа Лаврентьєва (Росія, Свердловськ). Вони були нам як посестри. Мабуть, такі слід написати спогади (якщо намовлю до допомоги Стефу Шабатуру), адже всі ці жінки — непересічні особистості. Згадую також православних віруючих жінок з Росії. Декотрі з них відбували другий або й третій термін тільки за те, що не визнавали тодішньої ієрархії РПЦ — називали її сатанинсько-гебістською. У задротованому колі між усіма нами ніколи не було конфесійних непорозумінь.

— Чи стикалися в таборах політв'язні з побутовцями?

— Якщо стикалися, то хіба в карцерах (хоча тримали нас окремо), у лікарні, на етапах... Пригадується етап у пересильній тюрмі в Харкові: довжелезні колони в'язнів, всі у сірих робах, з опущеними головами і закладеними назад руками... Я знала, що свого часу через харківську пересилку перейшов і Патріярх Йосип Сліпий, який був і є для нас усіх символом протистояння сатанинській комуністичній системі. А нині в Харкові зняли меморіальну дошку Йосипу Сліпому... Чи ж це не знак, що система повертається?..

Після Хрущова політичні зони були вже порівняно невеликими островами на фоні величезних побутових таборів, якими обсадили всю імперію. Без сумніву, у побутових тюрмах були вбивці, грабіжники, насильники, наркомани, та все ж основна маса — то дрібні порушники, нещасні, донищувані духовно люди. Я співчувала їм... Безперечно, у тодішніх виправних колоніях-квадратах були й такі, що

Світлина Ірини Шутки

☉ Ірина Калинець приймає вітання від представників міської влади

ревно виконували злочинні настанови начальства щодо політв'язнів. Але ж такий „одобрямс“ ненависти до будь-якої вільної думки панував в усій імперії (недарма вона називалася „великою зоною“), і проголошували його далеко не ув'язнені в побутових таборах, а начебто вільні люди — фактично наглядачі по духу... Нинішня стимуляція ненависти до свободи, до духовності, до всього українського впливає саме з практики тої „великої зони“.

— Ви працювали (і працюєте) з минулим не тільки теоретично (досліджували „Слово о полку Ігоревім“, тему хрещення Русі, епоху Ярослава Мудрого та ін.), а й, так би мовити, практично: організовували акції відзначення важливих історичних дат, вшанування пам'яті видатних українців і жертв тоталітарних режимів та ін.; нині Ви є головою наглядової ради музею-

меморіалу „Тюрма на Лонцького“. Чому вважаєте минуле таким важливим?

— Йдеться не просто про історичну пам'ять, її хаотичне нагромодження, а про історичний досвід, з якого можна і треба робити висновки. Фактично, після розвалу СРСР у нас мало що змінилось. Нині реанімується двореччє: владоможці одне обіцяють, а інше роблять. Тривожить і те, що відбувається в нашій міліції: незаконні затримання, побиття, вбивства затриманих чи ув'язнених. Усе це нагадує тактику НКВС і практику наглядачів у виправних колоніях СРСР... А пригадаймо, у другій половині ХХ століття видатний філософ і психолог К. Г. Юнг писав: „Не думаю, що хтось піддасться маячні назвати те, що відбувалося і нині подеколи відбувається в концтаборах диктаторських режимів, „випадковою відсутністю досконалості“ — це прозвучало б як знуцання“...

Ірина ШУТКА

про тих, хто поруч

Безпритульні чекають на нас!

Нещодавно відбулася конференція „Бездомні: невидимі люди Львова“ — задля консолідації зусилля державних та громадських організацій, які працюють у Львові з безпритульними та вироблення й реалізації конкретних заходів, які зможуть врятувати людей від холоду.

Конференція відбулася за сприяння Спільноти Св. Егідія та участі історичного факультету ЛНУ ім. І. Франка. В рамках конференції експонували фотовиставку „Бездомні: інший погляд“ та показали студентське документальне відео.

Учасниками конференції були історик Ярослав Грицак, директор нічліжки міста Львова о. Олег Федоренко та представник Спільноти Святого Егідія у Римі Алессандро Салаконе.

На сьогодні у Львові для безхатченків вже діє нічліжка (вул. Кирилівська, 3а). Для її створення доклали чимало зусиль і подолали чимало перешкод. Зокрема, через протести мешканців нічліжка вже змінила четверте місце розташування.

У нічліжках кожен бездомний може прийняти душ, випрати речі та, в разі потреби, переночувати. Також тут їм надають необхідну медичну чи соціальну допомогу.

Двічі на тиждень волонтери Спільноти йдуть до безпритульних людей Львова, приносять їжу, ліки, одяг та ін., допомагають виробити загублені документи, підшукати роботу. З ними працюють психологи та соціальні працівники. Але

найбільше, на що чекають бідні люди, — це на увагу.

Під час конференції наголосили на необхідності „гарячої лінії“, куди зможе звернутися кожен, хто опинився в скрутній ситуації. Аби безпритульні не замерзали на вулицях, потрібен автобус, який курсуватиме ввечері та вночі по зимовому місту та підбиратиме безхатченків. Учасники заходу попросили молодь допомогти створити в інтернеті „Дошку оголошень“ для львівської нічліжки.

На закінчення конференції виступили волонтери Спільноти Св. Егідія — студенти львівських вишів, зокрема і Львівської політехніки. Про свою роботу в Спільноті розповів третьокурсник Інституту економіки та менеджменту Тарас Кушпів. Спільнота, за словами хлопця, повертає надію на краще життя не лише безпритульним, але й тим, хто з ними працює. Волонтери розділяють не лише проблеми безпритульних, але й їхні радості, руйнують бар'єри між звичайними людьми і людьми-вулиць. Щороку волонтери організовують різдвяні та великодні обіди.

Юлія МАЗУРЕНКО,
інженер відділу професійної орієнтації молоді та формування контингенту студентів першого курсу

Р. С.: Охочі долучитися до співпраці в Спільноті Св. Егідія можуть звернутися до координатора Спільноти Іванни Синицької за тел. 067 95 32 155.

презентація

Новий погляд на історію

15 листопада у Львівській політехніці відбулася презентація документального фільму студії „Віател“, режисера Василя Вітра — „Богдан Хмельницький“. Ця стрічка стала ювілейною, п'ятдесятою, у проєкті „Гра долі“, який показує діяльність видатних історичних постатей крізь призму їхніх долі.

Про відбір героїв та створення фільму присутнім на презентації розповів автор стрічки Василь Вітер. Особливість цієї документальної стрічки в тому, що автор зобразив постать гетьмана без звичних історичних кліше. Передовсім Василь Вітер зацентрував увагу на середовищі та традиціях, в яких виховувався та жив Богдан Хмельницький, надавши неабиякого значення особистим стосункам гетьмана. Зокрема, великі перемоги, як і поразки Хмельницького зображені крізь призму його життя. Фільм триває майже дві години. За цей час глядачі мають можливість ознайомитися з історією родини Хмельницького, його вихованням у лицарському дусі на Січі, навчанням у Братському колеґіумі у Києві та в Єзуїтському у Львові. Цікавим є погляд авторів фільму на формування політичного оточення гетьмана. Так, зокрема, підтримку Золотаренків, роду Сомків і групи Богуна Хмельницький отримав завдяки коханню Ганни Золотаренко, яку він сприймав більше як друга і доброго радника. А кохання до Гелени, навпаки, стало причиною багатьох необачних кроків Хмельницького. У фільмі майже відсутнє будь-яке оцінювання тих чи інших подій, автор зосереджується на фактажі. Тож думаючий глядач має можливість самостійно робити висновки про життя та діяльність гетьмана.

Наталія ПАВЛИШИН

громадські ініціативи

Студентська рада розпочала роботу

26 листопада відбулося перше засідання Студентської ради при Львівській ОДА. Учасниками засідання були заступник співголови Ради, перший заступник голови Львівської ОДА Мирон Янків, співголова Ради, студент Львівської комерційної академії Степан- Андрій Гой, радник голови ЛОДА, секретар Ради Анатолій Ігнатівич та члени Студентської ради.

Під час засідання молодіжні лідери обговорили важливі для студентства і молоді теми. Дискусійною зокрема стала тема „Про організацію програми проходження практики та стажування для студентів вишів у ЛОДА“. Стажування молоді в органах влади, за словами Мирона Янків, дасть можливість побачити роботу влади зісередини. А кращим стажистам навіть запропонують роботу або скерують на навчання в Академію муніципального управління.

Розглянули також пропозиції до нової редакції проекту Закону України „Про вищу освіту“. Зокрема, члени Ради погодилися внести пропозиції щодо зобов'язання підприємств, незалежно від форми власності, надавати студен-

там можливість на їхній базі проходити навчально-виробничу практику.

Дискусію викликало також питання „Про ініціативу щодо зменшення вікового порогу“. З цього приводу учасники обговорення ухвалили резолюцію, в якій зацентрували увагу на тому, що зменшення вікового цензу молоді можливе лише шляхом внесення змін до ст. 1 Закону України „Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні“, що звужує права окремої категорії громадян та суперечить Конституції України. А 2 грудня, за підтримки Голови ЛОДА Василя Горбала, молодіжні лідери звернулися до Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів та Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту з проханням врахувати пропозиції молоді Львівщини щодо відмови від зниження вікового порогу молоді людини нижче 35 років.

Крім цього, молодіжні лідери розглянули питання профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі та протидії поширенню ВІЛ-інфекції/СНІДу та тему всеукраїнського руху в галузі інформаційних технологій de: coded.

Наталія ПАВЛИШИН

програма майбутніх лідерів

Своїми враженнями від навчання у Сполучених Штатах Америки за програмою майбутніх лідерів FLEX ділиться студентка ЛНУ ім. І. Франка Ярина Гаврилів

Прагнемо стати успішними людьми

Коли вперше спробувала взяти участь у тестуванні, яке провела організація, навіть не підозрювала, наскільки це може змінити моє життя. Із завданням впоралась досить легко, співбесіда також пройшла вдало. Згодом мені подзвонили із Києва (саме там і знаходиться їхній головний офіс) та привітали мене із тим, що зможу навчатися та проживати протягом цілого року у Сполучених Штатах Америки. Ця новина перевернула моє життя, а заодно і життя всіх моїх рідних та друзів.

Зустрічі з іншими переможцями залишили великий слід у моїй душі, адже вони стали невід'ємною частиною мого життя. Цей рік не проминув даремно для нас. Ми отримали життєвий досвід, подорослішали, мали змогу побачити зблизька культуру іншої країни. Гадаю, у всіх були певні проблеми, адже у такому юному віці нам довелося стати справді самостійними, та це було того варте.

Організаційне керівництво програмою здійснює Державний департамент США. Він виділяє кошти на стипендію для кож-

ного студента, підшукує сім'ю та школу, де студент проживатиме та навчатиметься, дбає про стан його здоров'я, регулярно контактує з кожним впродовж року.

Головна мета програми — надання чужоземним студентам можливості пізнати американську культуру, спілкуватися з американцями та встановлювати тривалі дружні стосунки, а також ознайомити їх з культурою своєї власної країни. Так, я знайшла вірних друзів, а сім'я, в якій проживала, стала для мене другим рідним домом, школа навчила мене багатьом речам, які я не мала змоги практикувати в Україні.

Участь у програмі не завершилася після повернення додому. Випускники FLEX-2010 мають багато нових задумів, а організація виділяє нам кошти на зібрання та нові цікаві проекти, спрямовані на розвиток суспільства. Ми маємо можливість показати свої таланти та подивитись на таланти інших, проявити себе в конкретній справі, стати успішними людьми.

Ярина ГАВРИЛІВ

наш календар

10 грудня — Міжнародний день прав людини.

12 грудня — День Сухопутних військ України.

13 грудня — Святого апостола Андрія Первозванного.

Пам'ятні дати

9.12.1641 — помер Антоніс ван Дейк, фламандський живописець.

9.12.1863 — народився Борис Грінченко, український письменник, педагог, лексикограф, перекладач і критик.

9.12.1897 — народився Борис Тен (Микола Хомичевський), український поет-перекладач.

11.12.1803 — народився Гектор Берліоз, французький композитор і диригент.

11.12.1873 — у Львові засновано Наукове товариство ім. Т. Шевченка.

11.12.1891 — помер Олександр Тютбня, український мовознавець.

12.12.1890 — народився полковник Андрій Мельник, Голова Проводу ОУН-м.

12.12.1900 — помер Олександр Кониський, український письменник.

12.12.1902 — помер Павло Грабовський, український поет і перекладач, засланий в Сибір, автор збірок поезій „З чужого поля“, „Кобза“.

12.12.1928 — народився Чингіз Айтматов, відомий киргизький письменник, автор романів „Рябий пес біжить краєм моря“, „Білий пароплав“, „Плаха“.

13.12.1603 — помер Франсуа Вієт, французький математик.

13.12.1877 — народився Микола Леонтович, український композитор, автор всевітньо відомого „Щедрика“, опери „На русалчин Великдень“.

13.12.1928 — народився Євген Сверстюк, український поет, літературний критик і правозахисник, автор творів „Собор у риштованні“, „Іван Котляревський сміється“.

13.12.1963 — помер Василь Симоненко, український поет, автор поетичних збірок „Земне тяжіння“, „Лебеді материнства“, поеми для дітей „Цар Плаксив та Лоскотон“.

14.12.1840 — народився Михайло Старицький, український письменник, театральний і культурний діяч, автор п'єс „Ой не ходи, Грицю...“, „Маруся Богуславка“.

15.12.1848 — помер український письменник Євген Гребінка.

15.12.1966 — помер Волт Дісней, американський кінорежисер, продюсер, який відкрив розважальний парк „Діснейленд“.

ТАЄМНЕ СТАЄ ЯВНИМ

Про Голодомор — з архівних документів

2 грудня у Національному музеї-меморіалі жертв окупаційних режимів „Тюрма на Лонцького“ відбулася презентація першого в Україні видання повного переліку всіх розсекречених документів про Голодомор із архіву СБУ, що охоплюють 1930 — 1980-ті роки, анотованого

довідника „Голодомор 1932 — 33 років в Україні за документами Галузевого державного архіву СБУ“.

У презентації книжки взяли участь екс-директор Галузевого державного архіву СБУ в Києві, історик, який вивчає архіви в Українському науковому інституті Гарвардського університету США Володимир В'ятрович; поет і громадський діяч, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка Ігор Калинець; в. о. керівника Центру досліджень визвольного руху, аспірант Львівської політехніки Василь Стефанів; співробітниця ЦДВР, кандидат історичних наук Марта Гавришко та директор Національного музею-меморіалу жертв окупаційних режимів „Тюрма на Лонцького“ Руслан Забілій.

Упорядником довідника, в підготовці якого взяли участь науковці Центру дослідження визвольного руху, стали доктор історичних наук Василь Даниленко, Людмила Аулова та Валентин Лавренюк.

Загалом у книжці подано зміст 412 документів з фондів Галузевого державного архіву СБУ, які висвітлюють причини, перебіг і наслідки Голодомору

ру 1932 — 33 років. Це нормативно-розпорядчі документи (закони, постанови й розпорядження вищих державних та партійних органів СРСР та УРСР), документи таємного діловодства, що розкривають таємниці влаштування геноциду (зведення, звіти, доповідні записки, спецповідомлення, оперативні бюлетені), агентурно-оперативні дані, документи архівно-кримінальних справ (матеріали слідства, обвинувальні висновки, матеріали судових процесів, кримінальні справи з фонду реабілітованих і не реабілітованих) та приватні документи (щоденники, листування, спогади очевидців та їхніх нащадків).

Архівний путівник видали накладом у тисячу примірників, які передадуть у бібліотеки всіх обласних центрів України, у навчальні та наукові центри, книгарні та закордон. Окрім того, за словами Володимира В'ятровича, електронну версію цього анотованого довідника буде викладено для загальної ознайомлення на сайті ЦДВР.

Наталія ПАВЛИШИН

ВЕСНЯНІ КУРСИ

Навчайся і відпочивай разом з BEST!

Студенти Львівської політехніки мають можливість стати учасниками весняних навчальних курсів, які організує студентська організація BEST. Прийди 14 грудня о 16 год. в 223 авд. головного корпусу Львівської політехніки та дізнайся про всі можливості разом з BEST.

Основна мета курсів — це надання можливості студентам технічних спеціальностей здобути додатковий вишкіл та знання. Під час курсів, які тривають від 7 до 14 днів, усі лекції — англійською мовою. Їх проводять викладачі зі званнями не нижчими від професорського (PhD).

Окрім лекцій, на вас чекають цікаві вечірки, екскурсії, пікніки на природі... Проживання, харчування і культурну програму забезпечує BEST. Лише візу і квиток забезпечує сам учасник.

Про весняні курси можна довідатися також на сайті <http://best.eu.org/student/courses/coursesList.jsp>.

Іванна КУШНІРУК, студентка третього курсу ІКНІ Львівської політехніки, член організації BEST

КОРОТКО

У світі тривають акції на вшанування пам'яті жертв голодоморів. Минулої п'ятниці в штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку відбувся меморіальний захід, присвячений темі штучно викликаного голоду у світі (зокрема Голодомору 1932-33 років), а в Грузії в недільних українських школах упродовж грудня проводитимуться „уроки пам'яті“, присвячені темі українських голодоморів. Молодіжний націоналістичний конгрес ушанував пам'ять жертв голодоморів в Україні голодуванням, яке тривало 33 години. А сьогодні, 9 грудня, театр з Івано-Франківська покаже у Львові трагіфарс „Ігри імператорів“, присвячений пам'яті жертв голодоморів усіх часів і народів.

У рамках програми „Перший кар'єрний крок“ Львівська міськрада зініціювала проведення у 2010 — 2011 роках серії тренінгів для студентів „Практики туристичного бізнесу“. Тренінги проводитимуть провідні фахівці туристичного і готельно-ресторанного бізнесу. Найближчий тренінг відбудеться 16 грудня. Більше інформації на сайті ЛМР.

У грудні в місті Лева стартував проєкт „Львів для львів'ян“. Його мета — популяризація серед львів'ян маловідомих туристичних об'єктів міста: маршрутів, пам'яток, музеїв, які, зазвичай, залишаються поза основними туристичними шляхами. Організатори проєкту — ГО „Підкова“ спільно з ЛМР і туроператором „Кринос Ком“.

У Львові відбулися акції до Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом. Проведено конкурс листівок на тему „антиСНІД“, футбольний турнір, розповсюдження інформаційних листівок. На площі Ринок студенти встановили скульптуру червоної стрічки (символа солідарності з ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД) і виклали фігуру стрічки із запалених лампадок. Так спудей прагнуть привернути увагу молоді до проблеми поширення ВІЛ/СНІДу і пропагувати здоровий спосіб життя.

За матеріалами інформагенції

проект-марафон

У Миколаєві пакунки —
мистецькі подарунки!

У Львові триває проект-марафон „Від Романа до Йордана“ або „Мистецький Рамадан“, оголошений молодими митцями, які презентують львів'янам і гостям міста авторські подарунки. Девіз свята — „У Миколаєві пакунки — мистецькі подарунки!“

Мета заходу полягає в тому, щоб мистецькі твори стали доступні кожному. Мистці обрали невеликий формат робіт, вибрали актуальні теми та випрацювали технологічні прийоми. Кожен художник уклав у свої роботи власні стиль та манеру, а також відчуття і бачення Різдва та Різдвяних Свят. Остап Лозинський та Уляна Нищук-Борисяк презентують ікону на склі, Ольга Кравченко — сучасну ікону на дереві та на полотні, Ольга Пильник — кераміку, Ярослава Ткачук — текстиль, Євгенія Рябчун та Роман Зілінко — іграшку, Маряна Квятковська — вити-

нанку... До проекту долучились багато інших митців, оскільки захід триває за підтримки МО „Дзига“.

Мистецькі подарунки можна буде знайти: від 1 грудня до 10 січня у кав'ярні „Світ кави“ (пл. Катедральна, 6), від 6 грудня до 20 січня у кав'ярні „Старі Мури“ (вул. Сербська, 5), від 15 грудня до 19 січня у галереї „Дзига“ (вул. Вірменська, 35), а від 12 грудня до 10 січня — на Різдвяному ярмарку на площі Ринок.

Не обійдеться свято і без музики — заохочує нам гурт „SchockolaD“, презентуючи свій альбом „Щедрий Вечір з Добрим Джазом“. А також у рамках проекту в галереї Марійського товариства щосуботи від 11 грудня до 15 січня проходять майстер-класи з ткацтва, витинанки та іконопису на склі.

Софія МАТВІЇВ

фест без...

У джазі не тільки дівчата

Насамперед — ще чотири вечори (якщо рахувати вечір нинішній, четверговий), переважно у філармонії (сьогодні — у клубі „Picasso“) львів'яни будуть насолоджуватись (а це або погойдувати в такт головою, або завмирати у позі Роденівського мислителя) добрим (сподіваємося) і різним (безсумнівно) джазом. Кордонів на 10-му Міжнародному фестивалі „Джаз Без“ для музики не існує, єдине, що може інколи перешкодити вчасному прибуттю музикантів на концерт — погодні умови.

Нельотна погода — і тоді на сцені „тільки дівчата“. Так трапилося другого дня фесту, коли двоє учасників російського „The second Approach Trio“ затрималися в дорозі, бо летіли літаком, тоді як їхня солістка Тетяна Комова прибула потягом вчасно. От їй і довелося разом зі своїм старим другом музикантом Юрієм Яремчуком, з яким вона вісім років тому навіть записала альбом „Юрський період“, виконувати невеличкі, зовсім не джазові замальовки. Андрія Разіна, піяніста, та контрабасиста Ігора Іванушкіна публіка, кажуть, таки дочекалася, і саме тоді на сцені стало

більше імпровізу, експресії і музики, більше схожої власне на джаз.

Такою була друга частина концерту, а от перша — джазування уповні. На сцені філармонії виступало польсько-російське „New Trio“: російський перкурсист Олександр Зінгер познайомився на музичному фестивалі у Сопоті з братами-поляками Яном (орган хаммонда) і Матеушом (скрипка) Смочинськими — і цікавої музики на світі потроїлося. Соло скрипки, барабанне соло, коли звук іде, майже зникає, але раптово ніби передумує і повертається, до нього приєднуються інші звуки інших інструментів... Скрипкові мелодії інколи здавались академічно знайомими, їх тільки відтінювало музичне тло органу й барабану, але коли воно заглушувало скрипку, поглинало її, то мелодія перетворювалась на мерехтіння звуків, переливи або ставала голосною зливою, інколи занадто голосною, аж я мимоволі тишилась, що сиджу в останньому ряду.

Інші дні — інші враження. Однак, для будь-якої музики тривіальною залишається істина — її краще слухати, ніж про неї переповідати. До того ж, час для слухання ще є.

Наталія ЯЦЕНКО

премії

Визначено
митців-лауреатів

29 листопада стали відомі імена лауреатів обласної премії 2010 року в галузі культури, літератури, мистецтва, журналістики та архітектури.

Мистецтвознавство і культурологія (ім. С. Гординського) — Ярослав Кравченко за монографію „Школа Михайла Бойчука. 37 імен художників-бойчуків“;

Музейна справа і збереження культурної спадщини (ім. Свенціцьких) — Йосиф Брикайло за створення музею європейського зразка, за представлення в музейній експозиції майже трьох тисяч збережених і відреставрованих оригінальних пам'яток історії та культури Надбужанщини;

Поезія (ім. М. Шашкевича) — Оксана Лозова за книги „Очі дерев“ та „Лірика“;

Проза (ім. Б. Лепкого) — Зіновій Легкий за книги „Тараса страсті“, „Дивовид“, „Агнець офірний, або Каменем у спасителя“, „Скорбна мати“;

Драматургія, театральне мистецтво (ім. Б. Романицького) — Олег Новохацький за режисерські постановки вистав Львівського театру естрадних мініатюр „І люди, і ляльки“, здійснені впродовж останніх трьох років;

Журналістика та публіцистика (ім. В. Чорновола) — Зеновій Суходуб за телефільми „Повернення після життя“ та „Безсмертя“, створені у 2009 році;

Музичне мистецтво (ім. С. Людкевича) — дует „Бандурна розмова“ за популяризацію професійного бандурного мистецтва і національного музичного інструмента бандури;

Образотворче мистецтво (ім. І. Труша) — Іван Крислач за творчі роботи в галузі станкової графіки, екслібрису, ілюстрування книги, монументального та станкового живопису;

Декоративно-ужиткове мистецтво (ім. З. Флінти) — Галина Ошуркевич за творчі роботи в галузі художньої кераміки;

Народна творчість (ім. А. Вахнянина) — Ігор Ковальський за вагомий творчий доробок, зокрема, різьблені твори та ілюстрації до творів письменників;

Дизайн (ім. О. Кульчицької) — Ярослав Куць за створення нового покоління українських комп'ютерно-друкарських та каліграфічних шрифтів.

С. М.

вдалих деб'ют

Літвечір став для неї сюрпризом від друзів, подарунком на день народження, несподіванкою навіть для самої книгарні „Є“. З віршів дівчини друзі зробили театральну постановку, яку не соромно було б показати і на сцені „в Курбаса“. У чому ж таємниця творчості — розповідає „Аудиторії“ Анна Рябцева, аспірантка ІХХТ Львівської політехніки

Психологічна поезія — слово та видовища

— *Анно, Ви навчаєтеся на спеціальності „органічна хімія“. Як хімія в науці поєдналася з хімією слова?*

— Я можу сказати, як з'явився перший вірш. Це було цього літа. Перед тим я ніколи не займалася віршуванням, а тут настав такий період — бути відвертою з собою і прислухатися до себе. Я просто йшла одного разу дорогою, і мені почали різні фрази з'являтися в голові, я зупинилася і записала їх. Я відчуваю, що мені іноді бракує словникового запасу, власне філологічних знань, уміння фразувати, але постійно пробує покращити своє мовлення, працюю над цим...

— *Маєте улюблену тематику?*

— Пишеться мені переважно „само“. Я задумую якусь ідею, а тоді слова наче самі лягають на папір. Часто не можу вгадати, що буде в кінці вірша. Найбільше пишу про внутрішню „смерть“ і „воскресіння“, себто відновлення. Ми дозволяємо вмерти в собі чомусь одному, щоб народилося щось інше, як в етапах життя буває.

— *У Вашій поезії дуже помітний Ваш „підкований“ ерудований характер. У Вас є улюблені письменники?*

— Мені дуже подобається поезія Стуса. Я його відкрила для себе два роки тому. Ще не прочитала всього, маю якісь певні вірші, які дуже люблю. Вона важко йде, треба просто її для себе відкрити і зрозуміти. Стус мене настільки вразив, у нього таке майстерне знання слова, що просто захоплюєшся. Феноменальний письменник.

— *Ваші вірші декламували друзі. В чому запорука такої гарячої підтримки? І, наскільки я бачу, дійсно щирої?*

— Передусім — ми одне з одним відверті. Вони, по суті, є першими моїми читачами. Я пишу поезію і зразу ж відсилаю їм, у них є всі мої вірші, навіть ті, найперші. Я не знала, що в них виникла ідея організувати такий вечір! Друзі просто вручили мені запрошення — це був такий подарунок до мого дня народження. Якби знала завчасу — не знаю, чи згодилась би на таке. Широ вдячна

Світлина Софії Матвіїв

☐ Анна Рябцева (в центрі) у колі друзів

Наталі Зубко та Ігореві Прокоп'юку за чудову постановку.

— *Ви — учасниця МГО „Осмомисл“, виступаєте, які ще хобі маєте?*

— Ми з нашою організацією проводили філософсько-психологічну конференцію, періодично збираємося у групи психологічно-виваженого доросту. Психотерапія мене цікавить. Маю й „звичайні“ захоплення — книжки, картини, фотографії. Стосовно музики — слухаю дуже багато: і по радіо, і ходжу на концерти різних гуртів, і на класику... А вірші в мене з'являються у вільний час, коли пишу — можу навіть не помітити, що прогайнули дві години (*усміхається*).

— *Яка Ваша програма-мінімум на майбутнє?*

— Звичайно, закінчити аспірантуру. Якщо буде далі писатись, може, почну брати участь в якихось конкурсах. Прозу ще не пробувала писати.

— *Який би Ви відкрили секрет успіху молодим поетам?*

— Бути чесним з собою. Писати те, що хочеш, що тобі важливо зараз, і не думати про те, як це буде сприйнято. Хтось скаже, що це класно, а комусь не сподобається. Головне — аби поезія була правдива, брехню люди відразу побачать. Не бійтеся заглядати у словник і не бійтеся бути щирими.

коротко

У Національному заповіднику „Софія Київська“ презентовано унікальну виставку „Українські хоругви“ з колекції Національного музею у Львові ім. А. Шептицького. Директор музею Ігор Кожан розповів, що експоновані 30 пам'яток XVII — поч. XX ст. поза межами Львова представляють вперше.

Названо п'ятірку фіналістів „Книги року Бі-Бі-Сі-2010“: Юрій Винничук „Груші в тісті“, Анатолій Дністровий „Дроздофіла над томом Канта“, Сергій Жадан „Ворошиловград“, Оксана Забужко „Музей покинутих секретів“, Володимир Лис „Століття Якова“.

У Національному музеї ім. А. Шептицького відкрили виставку творів Модеста Сосенки, приурочену до 135-річчя від дня народження митця. Особливий акцент зроблено на творах сакрального мистецтва, чимало творів експонується вперше. Крім творів із збірки музею, представлено роботи художника з фондів Львівського музею історії релігії, Івано-Франківського краєзнавчого музею, Львівської архієпархії УГКЦ та церкви Св. Миколая у Золочеві.

П'ять днів у Львові відзначали 90-річчя Першого українського театру для дітей та юнацтва. В рамках святкування представили наймасштабнішу за останні десятиліття виставу „Пригоди Олівера Твіста“ за Ч. Діккенсом, виставу „Скляний звіринець“ за Т. Вільямсом, комедію „Театр“ за М. Фрейном, виступ Сашка Лірника та урочисту академію з нагоди ювілею.

Італійський культурний центр і Артхаус Трафік від 3 до 10 грудня представляють у Львівському палаці мистецтв „Тижень італійського кіно“. До програми входять фільми: „Поцілуй мене ще раз“, „Божественний“ (володар призу журі на Каннському фестивалі у 2008 році), „Тримай дистанцію“ та „Велика мрія“ (учасник конкурсної програми Венеціанського кінофестивалю у 2009 році).

За матеріалами інформагенцій

тет-а-тет

Мило, чарівно, по-дитячому наївно, позитивні, ніжні персонажі — такі відгуки тих, хто бачив картини молоді львівської художниці Вікторії Проців. Пояснення цьому глядацькому захопленню в мисткині просте: „Я малювала їх від душі“. За горням чаю Вікторія розповіла й про інші секрети творчості

„Хоча б мистецтво має бути світлим...“

— Як формувався художній образ дівчаток з рожевими щічками і носиком-картопелькою, за яким впізнають Ваші роботи?

— Такий образ з'явився в мене ще під час навчання у Львівській академії мистецтв. Одне, друге завдання виконала — і вибудувався типаж. У нас була свобода творчості, можна було проявити себе так, як хочеш. А перша моя виставка в Музеї етнографії та художнього промислу у 2006 році — це практичний захист дипломної роботи, і називалась вона „Україна сміється“. Далі була виставка у „Зеленій кані“ — там я вже експонувала різні образи, такі, як от Мануна...

— А з яких вражень створено ряд неукраїнок — тої ж Мануни (Африка), а також Зульфії (Індія), Глаші (Росія), Сікено (Японія)?

— Ідея зобразити у вибраному для себе стилі не тільки українку, а й дівчат інших національностей реалізувалась на основі літератури і фото. Правда, в етнографічні нюанси я не вникала. Коли ж роблю українок, то інколи з'ясовую, яка характерна для певного регіону, наприклад, вишивка, головні убори — цю інформацію черпаю з достовірних джерел.

— Кожен образ у Вас має ім'я. Імена є результатом асоціацій до намальованих образів чи навпаки?

— Переважно спочатку малюю, а тоді вже дивлюсь, з яким ім'ям намальоване мені асоціюється, таким і називаю. Бувало, що мені замовляли портрети у моєму „дитячому“ стилі. Я намагалася, щоб у чомусь була і схожість з реальними прототипами.

— Розкажіть більше про техніку кольорової графіки, в якій Ви працюєте.

— Це авторська техніка мого батька, яку він придумав багато років тому.

Вона є на межі звичайної чорно-білої графіки і батику. Беремо папір, на нього накладаємо тканину, переважно шовк, що створює фактурність. На такій поверхні працюю пером з тушшю і аквареллю.

— Те, що батьки — художники, відразу визначило Ваш творчий шлях чи були вагання?

— Мама малює жінок і квіти, тато тепер — портрети. З раннього дитинства я ходила з батьками в майстерню і хотіла бути художницею. Вже тоді у моїх малюнках відчувалось тяжіння до гумористичного зображення, до шаржу. Але перед вступом до Академії тато сказав, що художник — не проста професія, тому треба добре подумати, чи дійсно хочеш ним стати. Тож якісь вагання, сумні-

ви на певному етапі вибору професії були. Я завжди більше тяжіла до гуманітарних наук, але, обравши Академію, жодного разу не пошкодувала. Це той варіант, коли професія і хобі збіглися.

— Мабуть, Ви в дитинстві любили бавитися ляльками...

— У дитинстві я збирала все, що тільки можна — марки, календарики, листівки... Ну, і як усі дівчатка, бавилася ляльками.

Свою ж ляльку захотілося зробити пізніше. Зокрема, торік з'явилася ідея на основі намальованих образів створити або скульптуру, або ляльку. Тож у майбутньому...

— Жанр, у якому виконані ваші малюнки, оцінюють як „легкий, якого потребує середньостатичний український глядач“. Ви себе орієнтували на цю легкість і на саме такого глядача?

— Це чиясь суб'єктивна думка. Я на нікого не орієнтуюся, не розраховую на те, чи буде намальоване продаватися, а малюю все, що відчую і від чого отримую задоволення. Використовую різні яскраві кольори, дотримуюся їх гармонійного поєднання. Дехто вважає, що мистецтво народжується в муках. Я ж вважаю, що воно має народжуватися вільно і приносити глядачам позитивні емоції. Тепер у нас так багато негативного, сірого, що хоча б мистецтво має бути світлим.

— Вас називають галицькою Гапчинською. Як до цього ставитесь?

— Коли я починала малювати, то про цю художницю навіть не знала. Не вважаю, що мої роботи надто подібні на роботи Євгенії Гапчинської, у нас різні типажі — у мене більш українські, в неї — російські. Певна схожість хіба у дитячості й ляльковості образів, але в нас різні техніки виконання. Я до такого порівняння ставлюся спокійно.

— Дитячі казки не пробували ілюструвати?

— Пробувала. Прочитала казкову повість Галини Вдовиченко „Мишкові миші“, зробила ескізи, але ми з авторкою не могли підібрати для книжки відповідне видавництво. Коли видавництво нібито знайшлося, я народила дитину.

Тож, на жаль, на ексізному етапі моє ілюстрування завершилося. Тепер маю бажання малювати, стараюсь, коли мале спить, викроїти час на це, хоч створення останньої картини розтяглося вже на п'ять місяців. Планую з батьками наступного року навесні зробити спільну виставку. Сподіваюсь, що до того часу я встигну намалювати нові роботи.

Спілкувалася Наталя ЯЦЕНКО

стрільба з лука

За тиждень до Кубка України відбулася Універсіада Львівської області. Перше і друге місця в особистій першості посіли студенти Львівської політехніки Ірина Дубас (ІАРХ) та Євген Марченко (ІБІД). У змішаній команді (так звана команда „мікс“) Ірина та Євген вибороли перше місце

Львівські лучники до змагань готові

Кубок України зі стрільби з лука в приміщенні, який проходив у Львові від 1 до 5 грудня, завершив календар національних змагань лучників 2010 року. Ці змагання ставили перед собою головну мету — вдосконалити спортивну майстерність та відібрати кращих до національної збірної команди для участі у відповідальних змаганнях та НТЗ у 2011 році. Вперше норматив майстра спорту міжнародного класу виконали Віталій Комонюк (студент Львівського університету фізичної культури, тренер — Марія Гавелко) та Віталій Мартінек (студент Львівського медичного університету, тренери — Василь Ткачек та Моніка Сімурс).

За підсумками особистої першості щільно у десятці найкращих чоловіків розташувалися львівські лучники Юрій Гавелко (друге місце), Георгій Іваницький (третє місце), Віталій Комонюк (четверте місце), Ярослав Мокринський (п'яте місце), Євген Марченко (восьме місце) та Маркіян Івашко (дев'яте місце). До речі, Євген Марченко, студент ІБІД Львівської політехніки, за підсумками участі у

Світлина Катерини Гречин

Ірина Марченко стріляє влучно...

змаганнях 2010 року, увійшов до основного складу національної команди України на наступний рік.

До десятих найкращих жінок згаданих змагань потрапило чотири представниці Львівської області: Катерина Палеха (третє місце), Ірина Дубас (студентка другого курсу ІАРХ Львівської політехніки, п'яте місце),

Вероніка Марченко (сьоме місце) та Дар'я Грачова (десяте місце).

У командній першості серед жіночих команд друге місце посіла команда Львівської області (Катерина Палеха, СТП „Динамо“; Ірина Дуба, СТП „Україна“; Ярина Синиця, „Освіта“). У командній першості серед чоловічих команд на третьому місці — команда Львівської області (Маркіян Івашко, СТП „Динамо“; Ярослав Мокринський та Віталій Комонюк, Збройні сили України).

Головне завдання, що стоятиме у 2011 році перед лучниками України загалом і Львівщини зокрема, — успішно виступити на літньому Чемпіонаті Світу в Італії та отримати для України максимальну кількість ліцензій на Олімпійські ігри 2012 року. Крім цього, їм важливо успішно виступити на Чемпіонаті Європи серед дорослих та юніорів в Іспанії, на Чемпіонаті Світу серед молоді та на Чемпіонаті Світу серед студентів у Польщі.

Олександр КАЛИНІЧЕНКО,
президент Львівської обласної
федерації стрільби з лука

футбол

Українці переможуть французів?

Востанньому матчі групового турніру, що відбудеться „теплопогожого“ 15 грудня, львівські „Карпати“ вдома прийматимуть французький „ПСЖ“.

Власне, у львів'ян є останній шанс довести, що в груповий етап Ліги Європи вони потрапили не випадково. Більшість професійних спеціалістів та просто вболівальників сходяться у суб'єктивній думці, що шанси у „Карпат“ досить-таки великі. Сподіваємося, що холод та сніг допоможуть нашим хлопцям набрати перші очки у груповому етапі престижного евротурніру.

Щодо інших українських клубів, що представляють нас в Європі, то тут усе спокійно. „Шахтар“, найімовірніше, вперше в своїй історії авансує до плей-офф Ліги Чемпіонів з першого місця у відбірній групі. Для цього гірникам необхідно напередодні виходу тижневика „Аудиторія“, у середу, 8 грудня, на домашній арені обіграти португальську „Брагу“. З огляду на ту гру, яку

демонструє „Шахтар“, та ті кошти, які є в його розпорядженні, місія виглядає реальною до виконання.

У Лізі Європи київське „Динамо“ та харківський „Металіст“ уже забронювали собі путівки в еврुकубкову весну. Залишається з'ясувати тільки деталі. Кияни, ймовірно, 15 грудня на стадіоні імени Валерія Лобановського переграють молдовський „Шериф“ та вийдуть далі з першого місця в групі, показавши свій „великий клас“ білорусам з „БАТЕ“, з якими кияни цього року грали не тільки у футбол, а й у матюкально-вульгарні словесні перестрілки. Що ж до харківського „Металіста“, то він матиме нагоду зіграти з „ПСВ“ на виїзді у відкритий та багатогольовий футбол, бо обидвом клубам втрачати особливо нічого. Єдине, що нас у цьому контексті цікавить, то це якомога більша кількість очок для України у таблицю коефіцієнтів УЄФА. Та чи стане це додатковою мотивацією для „Металіста“, невідомо.

Поки ще тривають євробаталії, чемпіонат України вже завершився. Випереджаючи на 12 очок, лідирує „Шахтар“ і, схоже, стане в цьому році чемпіоном. Далі цікавіше. „Динамо“, що йде другим, обходить „Металіст“, який посідає третю сходинку, тільки на 2 очка. Всі вболівальники, окрім фанів київського клубу, дуже хочуть, щоб цього року підопічні Мирона Маркевича нарешті обійшли київське „Динамо“ і пробилися до Ліги Чемпіонів.

Далі в турнірній таблиці з еврुकубковими амбіціями йдуть дніпропетровський „Дніпро“ (35 очок) та львівські „Карпати“ (32 очки). Внизу турнірної таблиці — ФК „Севастополь“ та запорізький „Металург“.

Кажуть, що цього року Золотий м'яч ймовірніше, ніж хто інший, отримає представник „Барселони“ Інеста. І, мабуть, це буде об'єктивно.

Ігор МИХАЛЕВИЧ

Свято для Вас і Ваших дітей

Фестиваль авторських технологій, що розвивають мислення і фантазію, — „ФАРТ“ пропонує зробити свято Миколая-чудотворця незвичайним і незабутнім для Вас, Ваших рідних, друзів і особливо дітей.

Вихідні в колі сім'ї, серед друзів та творчих людей, а ще активний відпочинок, насичена і різноманітна програма — все це відбудеться 18 — 19 грудня в готельному комплексі „Гранд Резорт“ (15 км від Львова, Пустомитівський р-н, с. Басівка).

На вас чекають зустрічі з відомими казкарями, майстер-класи, тренінги, презентації книжок, імпровізаційний театр, чаї та солодощі народів світу, вогняне шоу, ярмарок, багато інших цікавинок! Дітям запропонують рухливі та інтелектуальні ігри, серед яких написання та постановка казок, створення костюмів і карнавальних масок, зустріч зі Св. Миколаєм та багато подарунків.

Докладніша інформація — за телефонами 067-374-64-14, 093-640-19-10 та на сайті www.fart.lviv.ua.

Зарплата „у конвертах“ та її вплив на пенсійне забезпечення

Сьогодні надзвичайно актуальною проблемою є детінізація заробітної плати. На жаль, і в Україні є всі підстави вести мову про тіншову економіку. Тіншова економіка, а відповідно і заробітна плата, стає звичним явищем — люди щодня зіштовхуються з тіншовою діяльністю. При виплаті частини оплати праці „у конвертах“ податки та інші обов'язкові нараховування на неї не нараховуються, але ціна продукції (послуги), а значить і виторг від їх реалізації, залишається тим же. Тобто ненараховані податки та нараховування на фонд оплати праці є прибутком, який привласнює недобросовісний роботодавець.

Зазначене свідчить, що роботодавець, який сплачує заробітну плату „у конвертах“, показує заборгованість із заробітної плати, свідомо обманює державу, своїх працівників, порушує чинне законодавство з оплати праці та досить вагомо не доплачує внески у Пенсійний фонд України. Працівники, які погодилися отримувати заробітну плату „у конвертах“, звичай, не усвідомлюють впливу цього явища як для них самих, так і для роботодавців.

Для роботодавців, які виплачують зарплату „у конвертах“, є певні „переваги“: можливість отримувати надприбутки; повна фінансова та економічна залежність працівників від будь-яких примх роботодавця, оскільки їх, в переваж, приймають без укладення трудових угод; можливість уникнути створення профспілкових організацій та укладення колективних договорів, що призводить до правової і соціальної незахищеності найманих працівників; можливість уникати відповідальності за неналежні умови праці та відсутність техніки безпеки; економія коштів роботодавця за рахунок несплати лікарняних листів; можливість звільняти з роботи будь-якого працівника без будь-яких пояснень, що додатково ставить працівника в залежність від роботодавця.

Відповідно є й „мінуси“ від тіншової заробітної плати для роботодавців, а саме адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення чинного законодавства з оплати праці.

„Мінуси“ від тіншової заробітної плати для найманих працівників, зокрема такі: повна відсутність соціальних гарантій,

передбачених для працівника (право на відпустку, зокрема, додаткову та без збереження зарплати, відпустку на час вагітності та пологів); права на оплату листа непрацездатності; права на достроковий вихід на пенсію, якщо ви працюєте в шкідливих умовах; права на скорочений робочий день, тиждень, якщо ви працюєте в шкідливих умовах; права не працювати у вихідний та святковий дні; права не залучатися до наднормових робіт без вашого бажання; права на охорону праці; права на соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань; права на гарантії за колективним договором; можливість звільнитися у будь-який момент без вихідної допомоги; отримання лише мінімальної пенсії за віком.

Отже, не мале значення має легалізація заробітної плати й збільшення її обсягів. Саме над цим сьогодні працюють органи Пенсійного фонду. Разом із місцевою владою, соціальними партнерами та правоохоронними органами — для ефективнішої роботи з погашення заборгованості перед бюджетом Фонду — ми змушені викривати по-

двійну бухгалтерію, використання праці неоформлених працівників. До того ж, спільно з податківцями, створюємо робочі групи, які відпрацьовують механізми взаємодії для запровадження жорсткого контролю за фондом оплати праці кожного працівника. Проводимо спільні наради з питань детінізації доходів та відносин у сфері зайнятості населення, запроваджуємо індивідуальні зустрічі з керівниками підприємств торгівлі та обслуговування, у яких заробітну плату нараховували на рівні або менше за мінімальну. Щомісячний аналіз баз даних персоналізовано обліку відомостей є підставою для перевірок з метою збільшення зарплати, доведення її до рівня середньо обласної величини.

Органи Пенсійного фонду й надалі будуть активізувати роботу в цьому напрямку, адже залучення активів у легальну економіку та легалізація тіншових зарплат забезпечить гідне проживання українського народу та отримання достойної пенсії в похилому віці.

**Управління
ПФУ в Залізничному
районі м. Львова**

Заява про наміри

Мета діяльності — монтаж паливної за проєктом: „Капітальний ремонт системи тепlopостачання навчального корпусу № 7 Національного університету „Львівська політехніка“ на вул. С. Бандери, 55 у м. Львові“.

1. Інвестор (замовник): Національний університет „Львівська політехніка“.

2. Місце розташування майданчика будівництва: 79013, м. Львів, вул. С. Бандери, 55.

3. Характеристика діяльності (об'єкту): Паливна на останньому (4-му) поверсі існуючого будинку. Призначення — ogrівання площ корпусу.

4. Соціально-економічна необхідність планової діяльності: Автономне джерело тепlopостачання з високим коефіцієнтом корисної дії дає можливість використати меншу кількість природного газу для отримання відповідної кількості тепла.

5. Потреба в ресурсах під час будівництва й експлуатації:

- *земельних* — немає;
- *енергетичних* — немає;
- *природного газу* — 26,0 м³/год; 37,6 м³/рік;

- *водних* — 0,01 м³/год (на підживлення системи);

- *трудових* — немає.

6. Транспортне забезпечення (під час будівництва й експлуатації): під час будівництва — транспорт поставника.

7. Екологічні й інші обмеження планової діяльності: немає.

8. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території: не потрібні.

9. Можливі впливи планованої діяльності (під час будівництва й експлуатації) на:

геологічне середовище — відсутні;
повітряне середовище — викиди димових газів, що утворюються при згорянні природного газу, з вмістом забруднюючих речовин: азоту діоксиду, оксиду вуглецю, парникових газів, слідів ртуті та її сполук;

- *мікроклімат* — відсутні;

- *водне середовище* — відсутні;

- *ґрунт* — відсутні;

- *рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти* — відсутні;

- *навколишнє соціальне середовище* — відсутні;

- *навколишнє техногенне середовище* — відсутні.

10. Відходи виробництва і можливість їх повторного використання, утилізації, знешкодження чи безпечного поховання: під час експлуатації паливної відходів не буде. Під час будівельно-монтажних робіт утворюються відходи металу і труб, котрі здають у вторсировину. Будівельне сміття вивозять згідно з угодою з комунальним підприємством.

11. Обсяг виконання ОВНС: згідно з ДБН А.2.2-1-2003.

12. Участь громадянськості: повідомлення у засобах масової інформації.

Заява про екологічні наслідки від планованої діяльності

Мета проєкту — облаштувати індивідуальну автономну систему тепlopостачання у навчальному корпусі № 7 Львівської політехніки, що на вул. С. Бандери, 55

Заплановано провести переоснащення, за яким мають ліквідувати діючу підвальну котельню через припис-застереження ВАТ „Львівгазу“.

Щоб забезпечити споруди теплом, тут обладнають паливну систему, котру розміщують на останньому поверсі існуючого будинку. Перепрофільоване приміщення відповідає діючим нормам і вимогам. Із встановленням нового обладнання тут планують провести незначний ремонт.

Щоб забезпечити розрахунковий потік теплом, у проєкті передбачено встановити два газові котли-модулі МН-100Еко „Ювілейний“, фірми „Укрінтерм“, теплопродуктивністю 100 кВт кожний.

Коефіцієнт корисної дії одного модуля МН — 100Еко становить 92%.

При згорянні природного газу утворюються димові гази, в складі яких містяться шкідливі речовини —

діоксид азоту, оксид вуглецю, парникові гази, ртуть та її сполуки.

Валові викиди нормованих шкідливих речовин становлять:

- діоксид азоту (NO₂) — 0,016 г/сек.; 0,086 т/рік;
- оксид вуглецю (CO) — 0,060 г/сек.; 0,316 т/рік.

Димові гази відводяться двома димовими трубами Ø300 мм на висоту 22,5 м від землі, де розсіюються.

Розрахунок викидів та розрахунок розсіювання шкідливих речовин показав, що концентрації забруднюючих речовин в атмосферному повітрі житлової забудови не перевищать нормативів екологічної безпеки, що дозволяє прийняти їх за гранично-допустимі.

Газопостачання здійснюватиметься відповідно до ТУ.

Негативного впливу на ґрунти, геологічне, водне середовища, рослинний та тваринний світ, заповідні

об'єкти, соціальне та техногенне середовища не буде.

Роботи, пов'язані з перепрофільованням приміщення та монтажем котлів, обладнання та трубопроводів, будуть короточасними, вплив на довкілля буде такий, як від будівельно-монтажних робіт.

Відходи (обрізки труб та металу) буде, згідно з угодою, реалізовано у вторсировину. Будівельне сміття вивозитиметься на сміттєзвалище, як це передбачено в угоді з комунальним підприємством.

Замовник зобов'язується виконувати проєктні рішення відповідно до норм та правил охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки на всіх етапах будівельних робіт та при експлуатації паливної.

Заява про екологічні наслідки передається в органи місцевої ради для контролю за об'єктом надалі.

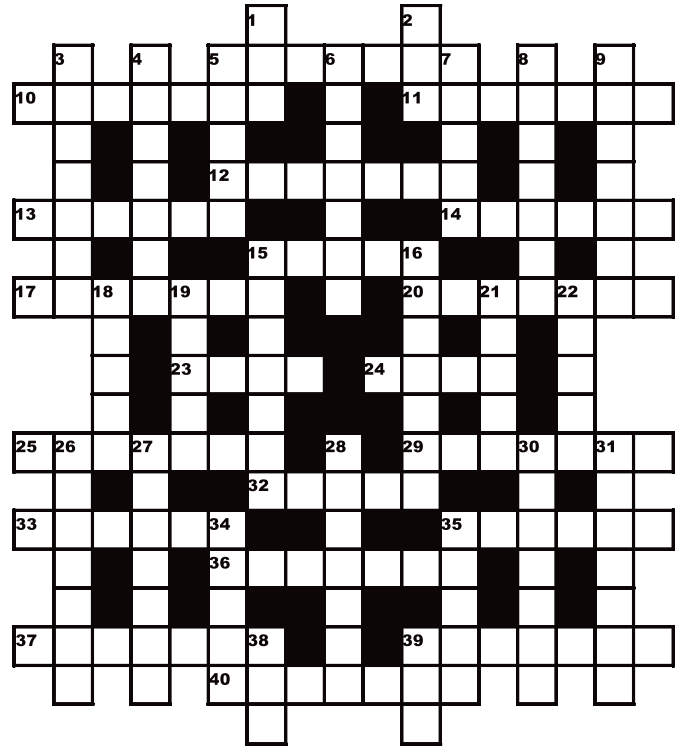
Кросворд

Горизонтально:

5. Легковий автомобіль США. 10. Член футбольної команди, голкіпер. 11. Ріка, яку перейшов Цезар. 12. Саморушний підводний снаряд сигароподібної форми, яким озброюють військові кораблі. 13. Один із трьох родів літератури. 14. Мова якоїсь соціальної чи професійної групи; умовна, штучна говірка. 15. Судно, яке рухається, зазвичай, за допомогою троса і слугує для перевезення людей, товарів, транспортних засобів, що самостійно в'їжджають на палубу. 17. Адміністративний округ у запорожців. 20. Той, хто орендує що-небудь. 23. Податок, сплачуваний за перевезення товарів через кордон. 24. Шотландська вівчарка. 25. Пристрій, яким визначають місце перебування літаків, кораблів за допомогою відбитих від них звукових чи електромагнітних хвиль. 29. Ріка в М'янмі. 32. Радіоактивний хімічний елемент. 33. Короткий кинжал, що його носять офіцери військово-морського флоту. 35. Невелика прісноводна риба. 36. Дочка Міноса, яка вивела Тезея з лабіринту за допомогою клубка ниток. 37. Коротке жартівливе оповідання про якусь смішну подію, здебільшого вигадану. 39. Учень університету. 40. Казкова водяна істота, яка заманює хлопців та дівчат вночі у воду і залоскочує їх на смерть.

Вертикально:

1. Колектив співаків. 2. Невеликий ресторан, де напої та закуски споживають біля стійки буфету. 3. Батьківщина Медеї. 4. Артилерійська гармата з коротким дулом для ведення навісного вогню по горизонтальних цілях. 5. Стіл учня. 6. Фарба для живопису, приготовлена на яєчних жовтках. 7. Змішування в певному співвідношенні сортів вин для надання їм необхідних якостей. 8. Давньоримський письменник, оратор, громадський діяч, який викрив і ліквідував змову Катіліни. 9. Герметична кабіна, яку підвішують до стропів стратостата. 15. Великий хижий звір родини котятчих. 16. Суцільна кам'яна брила. 18. Апарат з двигуном і нерухомими крилами, пристосований для літання. 19. Тимчасове приміщення з тканини; шатро. 21. Щит бога Зевса. 22. Гідро-

технічна споруда для захисту низин від затоплення. 26. Супротивник у суперечці. 27. Перерва в храмі Мельпомени. 28. Місто в США, адміністративний центр штату Джорджія. 30. Прибудова до будинку, крита дахом галерея, тераса. 31. Високий дитячий голос у хлопчиків. 34. Сорт червоного десертного вина. 35. В Індії замкнена суспільна група, члени якої пов'язані походженням, заняттям та своїм правовим станом. 38. Етап виборів при багатоступеневій виборчій системі. 39. Спортивний клуб армії.

Склала Христина ВЕСЕЛА

ХІТ-ПАРАД

Рубрику веде
Софія МАТВІВ

Хай переможе ваш кумир!

6 грудня на сайті нашої газети www.audytoria.lviv.ua чотири композиції вийшли у фінал. На третьому місці опинилися „Пори року“ від гурту „Юркеш“ (12,5% голосів). Другу сходинку розділили пісні „з особливими назвами“ — „Чорний лицар“, яку виконує гурт „Ілюзія дотику“ та „Рамка для сонця“, про яку співає „Qаgra“ (колишні „Фактично самі“). Обидві пісні набрали по 18,8% голосів. А переможцем стала „Eva“ від популярного „Бумбоксу“ — наші читачі віддали за неї 25% голосів, проте не вгадали, що вона таки переможе.

Надворі вже зима, і за зимових учасників нашого хіт-параду можна проголосувати до 20 грудня. Надсилайте голоси на нашу редакційну скриньку info@polynet.lviv.ua, або на сторінку vkontakte.ru/id10384946. На першого, хто вгадає переможця останнього хіт-параду в цьому році, чекає гарний подарунок! Хай щастить!

для львів'ян і гостей міста

Національний театр опери та балету ім. С. Крушельницької

10 грудня — „Лебедине озеро“. 18.00.
11 грудня — „Травіата“. 18.00.
12 грудня — „Украдене щастя“. 18.00.

Національний академічний драматичний театр ім. М. Заньковецької

12 грудня — „Коханий нелюб“. 18.00.
14 грудня — „Полліанна“. 17.00.
15 грудня — „Підступність і кохання“. 18.00.

Камерна сцена

14 грудня — „Або-Або“. 16.00.

Молодіжний академічний театр ім. Л. Курбаса

10 грудня — „Забави для Фауста“. 19.00.

11 грудня — „Сад нетанучих скульптур“. 19.00.
12 грудня — „Апокрифи“. 19.00.
15 грудня — „Амнезія, або Маленькі подружні злочини“. 19.00.

Муніципальний театр

11, 12 грудня — „Котигорошко“. 12.00.
12 грудня — „Москаль-чарівник“. 18.00.
14 грудня — „Лісова пісня“. 16.00.
15 грудня — „Дорога до Вифлеєму“. 12.00.
15 грудня — „Лісова пісня“. 18.00.

Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“

11, 12 грудня — „Йов“. 18.00.
15 грудня — „Попелюшка“. 11.00; 14.00.

Перший український театр для дітей та юнацтва

10 грудня — „Стежечка святого Миколая“. 12.00.

МНОГАЯ ЛІТА!

Дорога Христіно Василівно! Прийміть найщиріші вітання з нагоди ювілею від редакції тижневика „Аудиторія“, в якій Ви завжди бажаний автор і гість, мудрий порадник і добрий друг.

Ви народилися взимку, тому маєте твердий характер, силу віри, волі і духу, стійку морозовідпірність. Поруч з Вами тепло і затишно навіть тоді, коли лютує хуртовина в природі чи суспільному житті. У рідній Політехніці Ви давно вже стали символом „Просвіти“ й науки, працьовитості, відповідальності, вираженості у процесах українського державотворення та рішучості у боротьбі за національні інтереси.

У ці грудневі дні просимо Господа Бога, щоб зима не дуже сильно пострібила Ваші скроні, щоб весна, яка неминуче настане, принесла Вам нові плани й надії, щоб літо не обпікало спекою, а було теплим і лагідним, а осінь — щедрою на врожаї Вашої праці задля розвитку української науки, збереження християнських і національних цінностей.

„Подаруй дитині свято!“

Допоможи здійснити акцію милосердя і підготувати святкову програму для дітей з вадами розумового розвитку, що проживають у Лопатинській спецшколі-інтернаті.

Підготуй подарунок за листом дитини, який можна отримати в офісі-клубі Студентського братства Львівської політехніки за адресою: м. Львів, вул. Глибока, 12.

За додатковою інформацією звертайся за тел.: (032) 237-00-01 — СБЛП чи (093) 70-15-944 (Микола), (093) 84-18-492 (Олена).

**Студентське братство
Львівської політехніки,
Мальтійська служба допомоги**

експрес-оголошення

Вважати недійсними:

утрачену залікову книжку № 1014020, видану Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Стацка Павла Васильовича;

утрачений диплом KB № 754040, виданий Львівським політехнічним інститутом на ім'я Ценціпера Анатолія Ісаковича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Возної Марти-Марії Степанівни;

утрачену залікову книжку, видану Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Колісник Наталії Василівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Селюк Олесі Михайлівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Гриців Яреми Мирославовича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Ісмаатові Марії Бахтійорівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Ванівської Юлії Ігорівни;

утрачену залікову книжку № 0307070, видану Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Городечного Романа Євгеновича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Подолинної Ганни Валеріївни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Пилипчук Христини Михайлівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Малецького Михайла Івановича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Мамбеткулової Ольги Павлівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Зелінської Ірини Миколаївни;

утрачену залікову книжку № 0982190, видану Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Годлевського Дениса Оліковича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Шкред Галини Ярославівни;

утрачений студентський квиток, виданий Наці-

ональним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Якименка Станіслава Сергійовича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Літинської Наталії Іванівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Максимович Соломії Ігорівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Коваль Юлії Богданівни;

утрачену залікову книжку BK № 05964927, видану Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Янковича Назара Юрійовича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Король Юлії Олександрівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Шкред Олега Мироновича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Ступки Ірини Степанівни.

анонс

Концерт, присвячений авторів Гімну України М. Вербицькому, відбудеться у Будинку органної та камерної музики 11 грудня о 16.00.

Колектив кафедри екології та охорони навколишнього середовища Інституту хімії та хімічної інженерії Національного університету „Львівська політехніка“ висловлює щирі співчуття к. т. н., доценту Олені Романівні Попович з приводу тяжкої втрати — смерті матері.

ОСВІТНІЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „АУДИТОРІЯ“

Засновник і видавець — Національний університет „Львівська політехніка“
Реєстраційне свідоцтво — KB № 2743
Індекс 35004

Виходить з жовтня 1946 року. Періодичність — один раз на тиждень. Сфера розповсюдження — загальнодержавна. Ціна — 1,50 грн. Кольороподілені фотоформи виготовлено в ТзОВ „Растр-7“, вул. Кн. Романа, 9/1. Газету надруковано у видавництві Львівської політехніки, вул. Колесси, 2. Спосіб друку — офсетний. Обсяг 2,33 ум. друк. арк. Наклад 2000. Зам. №

Головний редактор — Ярослава ВЕЛИЧКО

Заступники головного редактора — Тетяна ПАСОВИЧ, Роман КИНДРО
Відповідальний секретар — Христіна ВЕСЕЛА

Редактори відділів:
освіти і науки — Тетяна ПАСОВИЧ
молоді, сім'ї та спорту — Наталія ПАВЛИШИН
культури та дозвілля — Софія МАТВІВ
Літературний редактор — Олег СЕМЕНИШИН
Логотип, дизайн та комп'ютерне складання — Павло ПРОЦІВ

Редакція послугується Проектом нового українського правопису.

Листи, рукописи, ілюстрації не рецензуємо і не повертаємо.

Редакція застерігає за собою право літературного редагування, скорочення текстів.

Автори матеріалів відповідають за достовірність наведених фактів.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. За зміст і достовірність рекламних оголошень відповідає рекламодавець.

При передруках посилання на „Аудиторію“ обов'язкове.

На першій сторінці — світлина Наталії ПАВЛИШИН